

DE HAAGSE TIJDEN

ZEEHELDENSPECIAL

Van Speijk - dan
liever de lucht in

Pag. 3

Prins Hendrik,
zeeheld of
staatsman

Pag. 6-7

Die Haghe Houte

Pag. 5

Zeeheldenfestival;
op naar het
50e jubileum!

Pag. 8

De Haagse krant van alle tijden

Van Titanic tot Zeeheldenkwartier

Op dinsdag 2 april 1912 verlaat de Titanic de haven van Belfast (Ierland) voor de eerste reis naar Southampton (Engeland), waar de meeste passagiers aan boord komen. De Titanic is op dat moment het grootste passagiersschip ter wereld met ongekennde luxe. Naast de enorme weelde in de eerste en tweede klasse biedt het schip ook aan de derde klasse, waar de minst bedeelden zich bevinden, nooit eerder vertoonde comfort. Aan boord zijn ook drie Nederlanders: passagier jonkheer Johan Reuchlin, directeur van de Holland Amerika Lijn en de bemanningsleden Wessel van der Brugge, stoker, en Hendrik Bolhuis, scheepskok.

Op 10 april gaat de reis verder naar New York. In de nacht van 14 op 15 april 1912 raakt de Titanic met hoge snelheid een 300.000 ton zware ijsberg. De stuurboordzijde van het schip wordt op verschillende plaatsen opengereten waardoor het zeewater naar binnenstroomt en de Titanic vol loopt. In eerste instantie wordt er kalm gereageerd maar als blijkt dat het schip zinkende is en er niet genoeg reddingssloepen zijn, breekt er paniek uit. Voor velen is het dan al te laat. Binnen drie uur zakt de Titanic, die als onzinkbaar bekend staat, naar de bodem van de Atlantische oceaan. Van de 2223 passagiers en bemanningsleden komen er

1522 om het leven, waaronder ook de Nederlanders. Het is tot op heden een van de grootste scheepsrampen in vreedstijd.

Het verhaal van de Titanic kent vrijwel iedereen. Minder bekend is dat de Haagse Koninklijke Nederlandsche Meubelfabrieken H.P. Mutters & Zoon een belangrijke rol heeft gespeeld tijdens

Meubelmakerij 1e etage van de meubelfabriek van Mutters. Foto uit 1900, archief Mutters, collectie HGA

het ontwerp en de bouw van het luxueuze schip. De geschiedenis van het bedrijf begint in 1816. De negentienjarige Hermanus Pieter Mutters, kabinetwerker van beroep, opent in zijn ouderlijke huis aan de

Molenstraat een kleine timmerwerkplaats waar hij jaarlijks vijf tot zes kasten (kabinetten) maakt. Het bedrijfje krijgt al snel enige naamsbekendheid vanwege de grote mate van vakmanschap. Op 23 oktober 1822 trouwt de 25-jarige Hermanus - zoon van Johannes Mutters, koerier van beroep, en Johanna Melcherts - met Sara Johanna van Gogh. Uit dit huwelijk wordt in 1829 Hermanus Pieter Mutters geboren, die als bekwaam meubelmaker en vooruitstrevend zakenman zijn vader opvolgt en het bedrijf moderniseert. De werk-

plaats groeit uit tot een fabriek die halverwege de negentiende eeuw als enige in Nederland in staat is om complete en stijlvolle kamerinrichtingen te leveren. Het uitgebreide assortiment en de goede naam zorgen voor veel nieuwe opdrachten. In 1863 komt het eerste grote succes als Paleis Noordeinde verbouwd wordt en Mutters enkele kamers mag aankleden. Tot grote tevredenheid van koning Willem III die de meubelfabriek in 1866 het predicaat Koninklijk geeft.

Vervolg op pagina 2

Titanic die Southampton, Engeland verlaat op dinsdag 9 april 1912

van der VLUGT GLASHANDEL v.o.f.

Loosduinsekade 175
2571 BW 's-Gravenhage
Tel: 070-3603927
info@vd-vlugt.nl
www.glashandel-vandervlugt.nl

Kom jij weleens in
je wijkcentrum?

We doen meer
dan je denkt!

wijkz
voor elkaar
wijkz.nl

Te koop gevraagd
door verzamelaar:

Indonesische schilderijen
en foto's van 1860-1960

Tel: 0182-393492

STEUNZOLEN
met podoscan en gipsmodel

€ 135,00 All inclusive
Aangesloten bij stichting L.O.O.P.

Prins Hendrikstraat 132-134
Den Haag
070 - 363 75 19
JOHAN WASSenaar
Johanwassenaar.nl

Eettafel Limoges
Uitgevoerd met twee handige uittrekbladen
van 50 cm. om de tafel te verlengen.

De maten zijn : 140 x 90 x 79 cm. (bxdxh)
Nu van € 1.344,- voor slechts € 945,-

Star
STIJLMEUBELN

Kom langs of kijk op starstijlmeubelen.nl

Samen aan alles gedacht!

UITVAARTVERZORGING
J. Henning

070 345 48 10
Dag en nacht bereikbaar
Bautersemstraat 1, Den Haag
www.henning-uitvaart.nl

BRIEVENBUS

De gratis rubriek 'Brievenbus' is een zeer populaire!
Hulp nodig of wilt u een reactie plaatsen?
Mail naar redactie@dehaagsetijden.nl

Aangeboden: boeken over Den Haag

Bij het opruimen van de spullen van mijn schoonvader kwamen we diverse boeken en mappen tegen van oud Den Haag. Waaronder *Gravenhaagse coöperatieve Vereniging Vooruit II 1886-1996*, waar hij met zijn echtgenote en dochter heeft gewoond. Ook vonden we *Den Haag toen en nu 1981 en 's-Gravenhage 1964* en twee mappen met ingeplakte krantenknipsels van door de jaren heen. Verder diverse boeken over Den Haag en wat losse foto's. Mocht ik iemand een plezier kunnen doen met deze boeken over Den Haag, hoor ik het graag.
R. van der Steen
touringstone@hotmail.nl

Wie op de foto?

Wie weet wie deze mensen zijn? De foto's zijn gemaakt in de Molenaarstraat in Den Haag, waarschijnlijk tussen 1930 en 1940. De negatieven zaten in een schoendoos van een oom en tante van mijn man. Deze oom moet ze gemaakt hebben.

Ik hoor het graag als iemand meer informatie heeft.
Anke Wedel
martankwedel@gmail.com

De Haagse STADSDICHTER

Victor R. Meijer • vr.meijer@hotmail.com

De zee heeft geen geheugen

De zee heeft geen geheugen
van een golf die naar het strand toerolt
of één die langs de havenhoofden
als een tornado met witte kraag rondtolt

Zal die golf doorgaan met leven
misschien beginnen dan met doodgaan
welke zee gaat hij straks op
is hij het eind van een bestaan

Toen liefde eindigde in eenzaamheid
met metershoge kracht
verwoestend verzwelgend water
dat bezit nam van hemelrijke pracht

Golven die sterren hun licht laten stralen
in glitterzang op een verlaten strand
waakzaamheid blijft hier geboden
als de meivlok vloeit over het strand

Vervolg voorpagina

Van Titanic tot Zeeheldenkwartier

In hetzelfde jaar wordt de eerste steen gelegd voor een nieuwe fabriek in een landelijk gebied buiten Den Haag, waar de aanleg van het Zeeheldenkwartier net is begonnen. Als de wijk zijn vorm begint te krijgen en er straten met huizen en winkels worden aangelegd, komt de meubelfabriek met daarnaast de directeurswoning op de hoek Piet Heinstraat en Trompstraat te liggen. In de wijk vinden veel werknemers een huis. Ook trekt de fabriek veel kleine ondernemers naar het Zeehelden-

Piet Heinplein (rechts) hoek Trompstraat, meubelfabriek van Mutters. Foto uit 1901, archief Mutters, collectie HGA

denkwartier, met name op het gebied van houtbewerking. In de jaren die volgen bouwt een volgende generatie Mutters het bedrijf verder uit. Een groot magazijn met toonzalen wordt geopend op de hoek Piet Heinplein en Anna Paulownastraat. Stoommachines en nieuwe of verbeterde werktuigen zorgen voor een nog grotere productie. Nieuwe creaties worden in binnen- en buitenland gepresenteerd tijdens tentoonstellingen van nijverheidsproducten en een aantal keer beloond met verschillende prijzen. Het zorgt ervoor dat Mutters ook buiten de landgrenzen bekendheid krijgt en nieuwe markten kan aanboren. Vanaf 1888 begint de fabriek met het bouwen van scheepsinterieurs, onder andere voor de Holland Amerika Lijn.

In 1909 wordt op de werf van scheepsbouwer Harland en Wolff in Belfast begonnen met de bouw van de bijna driehonderd meter lange Titanic. Mutters & Zoon krijgt de opdracht om

Het interieur van een van de suites op de Titanic, waar meubelfabriek Mutters een bijdrage aan leverde. Foto: Wikimedia Commons

24 van de meest luxueuze hutten op het schip, bestaande uit een slaapvertrek, zitgedeelte en badgelegenheid, in te richten en van interieur te voorzien. Maandenlang werken tientallen medewerkers van Mutters op de scheepswerf aan de prestigieuze onderneming. In Den Haag worden de meubels voor de receptie, de veranda, gezelschapszaal, de rooksalon en het privé-dek gemaakt. De rieten meubelen worden uitbesteed aan een onderaannemer: de Haagse Koninklijke Nederlandse Mandenfabriek W.F. van Vliet. Als

verslaggevers een rondleiding op het schip krijgen, wordt er in de kranten vol lof geschreven over de voortreffelijke kwaliteit van de door Mutters gebouwde hutten. Op 31 mei 1911 is directeur Herman Pieter Mutters, de vijfde H.P. in lijn, in Belfast aanwezig om de Titanic te water zien gaan. Een uitnodiging om tien maanden later mee te gaan met de eerste reis wordt vanwege de lange tijdsduur afgeslagen. Achteraf een groot geluk.

De Haagse meubelfabriek is tot na de Tweede Wereldoorlog

toonaangevend. Lucratieve en prestigieuze opdrachten blijven binnenstromen. In de jaren vijftig wordt Mutters ingehaald door de moderne tijd. De concurrentie neemt toe. Het bedrijf krijgt minder opdrachten, komt in financieel zwaar weer en moet inkrimpen. In 1966 wordt nog het 150 jaar jubileum gevierd. Maar dan gaat het snel. In 1974 wordt meubelfabriek H.P. Mutters & Zoon overgenomen door het Rotterdamse De Klerk Binnenbouw. Een jaar later besluit de gemeente Den Haag dat de fabriek en de directeurswoning plaats moeten maken voor nieuwe woningen. Bewoners van het Zeeheldenkwartier zijn hier fel op tegen en verzetten zich tegen de voorgenomen afbraak van de karakteristieke en gezichtsbepalende panden. Tevergeefs, blijkt later dat jaar. Met de sloop komt er een definitief einde aan de befaamde Haagse Meubelfabriek.

Jan Kaffa
jankaffa@hotmail.com

Uitgeverij De Haagse Tijden
Laan van Meerdervoort 174
2517 BH Den Haag

Ook te volgen via Facebook, Instagram, Twitter en LinkedIn.

Uitgave:

Uw krant is elke twee weken in een oplage van tenminste 65.000 exemplaren gratis af te halen op circa 360 distributiepunten in Den Haag, Zoetermeer, Westland, Delft, Midden-Delfland, Leidschendam-Voorburg, Rijswijk, Pijnacker-Nootdorp en Wassenaar.

Redactie:

De artikelen, verhalen en foto's in onze krant worden aangeleverd door onze lezers. De ingezonden artikelen zullen ook gebruikt worden op de website en onze sociale media kanalen.

Hergebruik van de artikelen en foto's is aan de uitgever. Voor de vaste columnisten geldt een andere regeling. U kunt uw verhaal insturen naar: redactie@dehaagsetijden.nl

Abonnementen

Voor € 75,00 per jaar kunt u de krant in Nederland thuis ontvangen per post. Buiten Nederland ontvangt u de krant voor € 95,00 per jaar. Een abonnement vraagt u aan via www.dehaagsetijden.nl/ abonnement of via de klantenservice. Alle uitgaves van De Haagse Tijden kunt u terug vinden op de website www.dehaagsetijden.nl/archief

Adverteren

Wilt u ook adverteren in De Haagse Tijden? Vraag naar de mogelijkheden bij Daphne Brückel en bel 070-3607676 of mail naar info@dehaagsetijden.nl

Hoofdredacteur

Sanne Groeneboer
redactie@dehaagsetijden.nl

Vaste auteurs

John Vroom
Marcello & Els
Milja de Zwart
Robert Mindé

Fotografie

De Haagse Tijden heeft de moeite genomen om de rechtmatige eigenaar van de gepubliceerde foto's te vinden. Als u meent de publicatierechten te hebben, kunt u contact opnemen met de uitgever.

Vormgeving

Brückel Reclame BV

Lezersservice

De lezersservice is te bereiken van maandag t/m vrijdag van 10 - 12 uur op: 070 - 345 76 97

Van Speijk - dan liever de lucht in

Wat is een held? In mijn editie van Van Dale's woordenboek staat: 'Strijder die door moed uitblinkt', iemand die niet bang is, die het gevaar niet vreest'. Een van de Nederlandse zeevaarders die met een straat in het Zeeheldenkwartier geëerd wordt, werd zeker als een held gezien: Jan van Speijk.

Van kleermaker tot zeevaarder
Jan van Speijk was al jong wees en groeide op in het Burgerweeshuis in Amsterdam. Daar kreeg hij een opleiding tot kleermaker. In 1820 echter, hij was toen achttien jaar, ging hij bij de Koninklijke Marine en maakte diverse expeditie naar het toenmalige Nederlands-Indië mee.

Belgische opstand

Na de nederlaag van de Franse keizer Napoleon Bonaparte werd in 1815 een groot Koninkrijk der Nederlanden gecreëerd. De grote mogendheden van die tijd, Groot-Brittannië, Pruisen, Oostenrijk en Rusland, wilden ten noorden van Frankrijk een stevig land om te voorkomen dat nog eens een Frans leider zou proberen de macht in Europa te grijpen. En zo werd de over-over-over-overgrootvader van koning Willem-Alexander koning van een land dat het huidige Nederland en België omvatte. Koning Willem I was echter een man met een autocratische stijl van regeren en luisterde niet naar de wensen van zijn

Kanonneerboot 2 van Jan van Speijk overrompeld 1831. Door Nicolaas Pieneman, 1831, collectie Rijksmuseum

onderdanen in de Zuidelijke Nederlanden. Dit leidde tot de Belgische Opstand: op 4 oktober werd in Brussel de onafhankelijkheid uitgeroepen.

Willem I vecht terug

Koning Willem I was het uiteraard niet eens met deze eenzijdige onafhankelijkheidsverklaring en probeerde de macht terug te krijgen. Hij stuurde troepen

onder de leiding van zijn zoon, kroonprins Willem, de latere koning Willem II. Ook de marine speelde uiteraard een rol. Jan van Speijk lag tijdens de opstand in de haven van Antwerpen. Hij was commandant van een kanonneerboot, een zeilschip bewapend met één kanon. Zijn opdracht was om alle schepen te controleren die naar en van Antwerpen voeren.

Dan liever de lucht in

Op 5 februari 1831 raakte Van Speijk in de problemen. Zijn schip was bij het fort Sint Laurent aan lagerwal geraakt,

wat betekende dat het door de wind steeds tegen de wal werd geblazen en het Van Speijk niet meer lukte om weg te varen. Belgische, gewapende soldaten uit het fort konden aan boord springen, trokken de vlag van de mast en eisten de overgave. Van Speijk zei dat hij naar zijn kajuit moest om zijn papieren te halen en de kajuitstrap af. Even later, omstreeks half tien, blies hij het schip op door waarschijnlijk met een brandende sigaar een vat buskruit tot ontploffing te brengen. Terwijl hij naar beneden liep, had hij overigens nog wel de scheepsjongen gewaarschuwd dat er iets ging gebeuren. De legende wil dat hij zou hebben gezegd: "Dan liever de lucht in!"

Daarna

Zijn actie had militair geen grote betekenis en er waren ook 27 van zijn bemanningsleden omgekomen. Toch werd Jan van Speijk al snel als een nationale held gezien, iemand die zichzelf had opgeofferd voor een belang-

rijke zaak. In het koninkrijk werd een rouwperiode van drie dagen afgekondigd. Vier dagen na de ontploffing werd een deel van zijn lichaam - het bovenste stuk van de romp - teruggevonden. Het is in een vaatje met spiritus naar Amsterdam overgebracht waar het na enige omzwervingen in mei 1832 met een grote plechtigheid in de Nieuwe Kerk in Amsterdam werd herbegraven. Daarbij waren ook de wezen van het Amsterdamse Burgerweeshuis prominent aanwezig en in de kerk werd een gedenksteen aangebracht.

Al een paar dagen na de dramatische gebeurtenis ondertekende de koning een koninklijk besluit waarbij werd bepaald dat de Nederlandse marine voortaan altijd één schip naar Van Speijk zou vernoemen, een traditie die tot op de dag van vandaag in ere wordt gehouden.

In het Zeeheldenkwartier

Ook in Den Haag wordt Van Speijk geëerd, natuurlijk in de Van Speijkstraat. Kijk ongeveer op de hoogte van nummer 30 naar boven en je ziet Jan aan de gevel afgebeeld. Het gedenksteen is in 1881 aangebracht, vijftig jaar na zijn dood.

Jacqueline Alders
info@jacquelinealders.nl
Stadswandelingen en Fietstours in Den Haag
www.ikgidsudoordenhaag.nl

Van Speijkstraat gezien van de Zoutmanstraat naar de Tasmanstraat. Rechts de nummers 45 en hoger. Foto: collectie HGA

Jan van Speijk steekt de lont in het kruit, 5 februari 1831. Door Jacobus Schoemaker Doyer, 1831-1850, collectie Rijksmuseum

Sung-Chi

Tai-Chi by the sea

Tai chi lessen, Yang stijl
iedere dinsdag avond

Zevende Hemel
Laan van Meerdervoort 190
2517 BH Den Haag

WWW.SUNG-CHI.NL

DE HAAGSE TIJDEN

www.dehaagsetijden.nl • 070 3607676 • info@dehaagsetijden.nl

GA JE OOK MEE DEZE ZOMER?

In juli en augustus komt De Haagse Tijden 2x uit met een zomers voordeel voor adverteerders. Profiteer van deze actie en bereik minimaal 175.000 lezers in groot Den Haag. Vraag naar onze zomertarieven.

**JULI EN AUGUSTUS
= 2 ADVERTENTIES
= TOT WEL
50% KORTING!**

HET BEUMER TEAM ZOEKT JOU!

Ben jij of ken jij een **dynamisch iemand** die op zoek is naar een **veelzijdige baan** in een hecht team, laat het ons weten!

Stuur je CV naar info@beumerijzerhandel.nl, bel 070-328 02 48 of loop gewoon even binnen en we kijken graag of wij wat voor elkaar kunnen betekenen! De koffie staat klaar! Wij zijn op zoek naar:

Verkoper Winkel (fulltime)

- Verkopen en klanten adviseren;
- Beheren van het assortiment;
- Mogelijkheid tot cursussen en een vakopleiding technische handel;
- Veelzijdig gevarieerd werk met eigen verantwoordelijkheid;
- Werken in een hecht en jong team van collega's.

Monteur Buitendienst (fulltime)

- Zelfstandig allround klussen uitvoeren;
- Grote diversiteit aan klussen bij particulieren thuis;
- Hang en sluitwerk (PKVW);
- Electra en loodgieterswerk;
- Bedrijfsbus, tablet en telefoon van de zaak;
- Mogelijkheid tot cursussen/opleidingen.

Zaterdag Hulp (bijbaan)

- Collega's ondersteunen in de winkel;
- Schoonmaken en opruimen;
- Mogelijkheid klanten te assisteren;
- Vakkenvullen;
- Leren en ervaring opdoen in een dynamische winkel;
- Mogelijkheid om meer te werken in vakanties.

info@beumerijzerhandel.nl • Van Hoytemastraat 72 • 2596 ES 's-Gravenhage

AUTO HOUTWIJK

sterk in elk merk

De stilste brommobiel E-Aixam

100% elektrisch

Maak een proefrit:
070 - 329 70 51

Showroom & verkoop:
Zichtenburglaan 76-82

www.autohoutwijk.nl

Meer dan alleen verhuizen...

Senioren-verhuizing
Volledig verzorgd!

Woning-ontruiming
Huur- en koopwoning

Schilder-en kluswerk
Stofferen en behangen

Spoed-oplevering
Binnen 7 dagen leeg

de beste in
VERHUZEN EN ONTRUIJEN
Seniorenhulp Nederland

www.seniorenhulp.com

Behandeling aan huis

Een team van prothesespecialisten

Enrico, Martijn, Jasper en John Jellema

Wij komen **gratis** bij u thuis voor het maken van nieuwe protheses of het corrigeren en repareren van uw huidige protheses. Met onze kennis en vaardigheden kunnen wij u perfect van dienst zijn!

- Voor het maken van nieuwe kunstgebitten
- Pasvormcorrecties en reparaties
- **Gratis** behandeling aan huis
- 75% vergoeding vanuit uw basisverzekering, 25% eigen bijdrage
- Rechtstreekse vergoeding door uw zorgverzekeraar

Tel: **070-3555790**
info@novodent.nl

Valkenboskade 466
2563 JK Den Haag
(Hoek Laan van Meerdervoort recht t.o. halte tram 3 en 12)

www.novodent.nl

Memare gedenktekens

Toonzaal Memare Den Haag gaat SLUITEN

Memare heeft besloten de toonzaal in de Piet Heinstraat 115-117 in Den Haag eind juli te gaan sluiten. Graag bedanken wij alle klanten voor het vertrouwen en de spontane aanloop al die jaren. De Piet Heinstraat was een gezellige werkplek en willen dan ook alle collega-ondernemers in Zeeheldenkwartier bedanken voor een mooie tijd.

Hoek van Holland blijft wel OPEN

Gelukkig is Memare nog altijd te bereiken op onze andere locatie. U kunt bij ons in **Hoek van Holland** onder professionele begeleiding de talloze mogelijkheden bekijken, de nodige informatie verkrijgen en inspiratie opdoen. De openingsuren van de winkel zijn dezelfde als die in Den Haag, met daarbij de aantekening dat de personele winkelbezetting door de sluiting in Den Haag beter gewaarborgd is. Ook zijn de ruime en gratis parkeermogelijkheden een aantrekkelijke pré van onze vestiging in Hoek van Holland. Wij geven er wel de voorkeur aan om u op afspraak te ontvangen.

Contact

Heeft u vragen? U kunt ons bereiken op **0174-382872** of mail hoekvanholland@memare.nl. Maak een afspraak via www.memare.nl
Adres: Zekkenstraat 62-64, Hoek van Holland

ELZENAAR NVM MAKELAARS IS VERHUISD! WIE VOLGT?

Ons kantoor in het Zeeheldenkwartier is verhuisd. Niet ver weg want we willen onze gezellige wijk absoluut niet uit. We zijn een paar deuren opgeschoven naar de **Prins Hendrikstraat 138**. Ook hier kan je binnen lopen voor een kop goede koffie/thee of gewoon een gezellig praatje, maar natuurlijk ook voor ons degelijke woning en hypotheekadvies waar wij al decennia om bekend staan. Vanwege onze verhuizing introduceren wij tijdelijk de onderstaande promotieactie voor de verkoop van uw woning. Loop dus gerust eens binnen voor de actievoorwaarden en dan proeft u direct de feelgood sfeer in onze nieuwe winkel.

NIEUWE LOCATIE

MEDIAPAKKET t.w.v. € 500,-

- Professionele fotografie
- 360° foto's
- Virtuele tour
- Plattegrond
- Funda vermelding
- Etalage presentatie
- Social media pakket

NU GRATIS

ELZENAAR
NVM MAKELAARS • HYPOTHEKEN

070 - 360 48 07 • www.elzenaar.nl

Die Haghe Houte

Wie er nu door heen wandelt of fietst ziet het er niet aan af, maar het Haagse Bos behoort met de Haarlemmerhout tot het oudste bos van Nederland. Een bos dat ooit liep van 's-Gravenzande tot Alkmaar. Het bos - eigenlijk een wildernis - behoorde tot het jachtgebied van de Graven van Holland, vanaf 900 de machtigste edellieden in deze streken. Al in de dertiende eeuw hadden de graven een jachtslot in het Haagse. Dat werd later het Hof in Den Haag: het Binnenhof.

Koekamp en Malieveld maakten deel uit van het bos. Op de Koekamp liepen, de naam zegt het al, koeien rond. En er waren akkers, boomgaarden alsmede een boomkwekerij. Het bos, toen der tijd Die Haghe Houte genoemd, ligt op een zogenoemde strandwal die tussen de 5600 en 9200 jaar oud is. Tegelijkertijd was echter de drassigheid van het gebied een probleem. Dat leidde tot afgravingen en het aanvoeren van extra grond. Voor die werkzaamheden werd een kanaal gegraven vanaf de huidige Ammunitieshaven naar de Prinsessegracht bij het Malieveld.

Het bos werd vanaf de veertiende eeuw goed onderhouden door de graven. Op last van Filip van Boergondië (Filip de Goede), graaf van Holland, werden er eind vijftiende eeuw duizenden bomen in het bos geplant. Bij het begin van de tachtigjarige oorlog (1568-1648) liep de bomenkap uit de hand. Hout was nodig voor militaire verdedigingswerken. Het was Willem van Oranje die in april 1576 een kapverbod instelde. Dat kapverbod had wel enig effect, doch niet blijvend. In 1613 werd een verbod tot het betreden van het bos ingesteld. Dat kon toen nog makkelijk want het Haagse Bos, omringd door waterwegen, kende twee ingangen: de Westpoort ('Houtpoorte') bij de huidige Stadsschouwburg, en een Oostpoort aan de andere zijde richting Wassenaar. In 1639 werd het bos eigendom van de gemeente Den Haag. Kort daarna, in 1645 liet prins Frederik Hendrik van Oranje (1584-

Haagse Bos, schade door de storm van 30 september 1911. Foto: collectie HGA

1647) Huis ten Bosch bouwen als 'maison de plaisance' (lusthof). Prins Willem IV (1711-1751) van Oranje liet het uitbreiden tot de huidige vorm. Het was koning Willem I (1772-1843) die in 1821 opdracht gaf tot het aanleggen van vijvers in het Haagse bos. Dat gebeurde in weerwil van het kapverbod dat Willem van Oranje had ingesteld. Er kwamen paden conform de Engelse landschaps-cultuur. In 1835 werd de grote vijver aangelegd, inclusief een zogenoemde 'Zwitserse brug', een houten boogbrug, op het smalste stuk tussen deze vijver en een naastgelegen smallere waterplas.

Het bos werd een geliefd oord om te vertoeven. Er te wandelen dan wel met het rijtuig door heen te rijden. Sinds 1819 werden er op een weide in het deel van het bos nabij de kruising Bezuidenhoutseweg/ Boslaan tweemaal per week concerten gegeven voor een militaire kapel bestaande uit Grenadiers en Jagers. Dat gebeurde bij een tent, de zogenoemde buitensociëteit van de Nieuwe Sociëteit op het Plein, opgericht in 1802. Elke

Tent van Sociëteit De Witte in het Haagse bos. Foto uit 1880, collectie HGA

hardhandig op. Het gebouw werd in grotendeels verwoest. Na de oorlog werd hier het Minangkabausehuis neergezet. In 1968 verschenen er moderne appartementen in een complex dat Chateau Blue werd genoemd, verwijzend naar het 'Blauwe kasteel' van weleer. Begin twintigste eeuw werd het gebruik dat ter gelegenheid van de verjaardag van koningin Wilhelmina, op de oever van de kleine vijver in het Haagse bos, een houten frame werd opgebouwd, waarop met lampen het silhouet van een bekend gebouw

klinkers, loopt nu van Boslaan tot Benoordenhoutseweg/ Waalsdorpervlaan. Langs de weg staan nog steeds twee gietijzeren kilometerpalen alsmede twaalf hectometerpalen van basalt; allen tot Rijksmonument verheven. Ook in de wintermaanden leende, en leent, het Haagse bos zich uitstekend voor activiteiten. Zo trok de koninklijke familie regelmatig per arrenslee door het gebied, of men trok de schaatsen aan om te gaan zwieren op de bevroren wateroppervlakten. En met hen vele duizenden stadsbewoners.

De kleine vijver

In 1823 werd de tent een houten gebouw. Nog later kwamen en stoelen en banken in het bos te staan om de 'gewone' man een plek te geven. Het was de Duitse bezetter die de sociëteit, sinds 1888 een stenen gebouw, uiteindelijk sloot en liet afbreken. Bij de Oostpoort ontwikkelde zich herberg Boschhek (1807) tot een uitspanning van formaat. Boschhek, ook wel Roomhuis genoemd, bestond uit een café, restaurant, hotel met terrassen voor 2000 mensen. Er waren tennisbanen, een garage en een stalling voor rijtuigen. In 1912 bestond het geheel uit een paleisachtig gebouw met een brede begane grond en smallere eerste etage voorzien van puintak en torentje. Vanwege de blauwe dakpannen kreeg het geheel de bijnaam 'Blauwe kasteel'. Ook hier trad de Duitse bezetter

werd aangebracht. In de avonden gingen de lampen 'illuminaties' dan aan. Zo konden bezoekers zich onder andere vergapen aan de Eiffeltoren, de poort van Amersfoort, een zeilschip, het Muiderslot en kasteel Haarzuilens. Door het bos liepen destijds twee 'karrespooren': de Boslaan (tussen Malieveld en bos; nu uitloper van de Utrechtsebaan) en de Laan van Nieuw Oost-Indië. Pas in de twintiger jaren werden beiden uitgebouwd tot brede wegen vanwege het almaar toenemende verkeer.

In de lengterichting was er de Leidsestraatweg. Die vormde destijds de belangrijkste uitvalsweg vanuit Den Haag centrum naar Wassenaar en Leiden. Pas in 1923 nam de Benoordenhoutseweg die rol over. De Leidsestraatweg, nog steeds voorzien van

De Tweede Wereldoorlog leidde tot een kaalslag in het Haagse Bos; de tweede in korte tijd want in 1911 eiste een zware storm al zijn tol onder de bomen in het bos (2648 overleven de windkracht niet). De Duitse bezetter liet ongeveer zeventig procent van de bomen kappen voor een beter schootsveld. Tegelijk werd het bos op diverse plaatsen 'verrijkt' met bunkers en een tankgracht. Vanuit het bos werden later V1 en V2-raketten richting Groot-Brittannië afgeschoten. Nadat de oorlogshandelingen voorbij waren begon de herplanting van het bos. De tankgracht werd grotendeels gedempt zodat een 'normale' sloot overbleef. De bunkers verdwenen onder een laag grond, en groen. De 'heuvels' zijn echter nog altijd zichtbaar.

De Leidsestraatweg is ontstaan van autoverkeer - koningin Juliana gebruikte deze route nog vaak om zich 'onopgemerkt' tussen Den Haag centrum en paleis Huis ten Bosch te bewegen - terwijl de Laan van Nieuw Oost-Indië is voorzien van een groene middenberm. Het Haagse Bos, nu nog 110 hectare groot, is inmiddels beschermd stadsgezicht.

Carel Goseling
carelgoseling@hotmail.com

Haagse Bos, H.M. Koningin Wilhelmina in het Haagse Bos, ca. 1908. Foto collectie HGA

Prins Hendrik, zeeheld of

Het Zeeheldenkwartier is een gewilde wijk om in te wonen met levendige winkelstraten en een sfeervol plein, het Prins Hendrikplein. Nu leren wij op school veel over onze zeehelden Michiel de Ruijter, Maarten Harpertszoon Tromp en Piet Hein. Naar hen zijn dan ook straten vernoemd. Maar wie was Prins Hendrik, bijgenaamd de Zeevaarder, waar zowel een straat als een plein naar is vernoemd?

De Oranjes staan niet direct bekend om hun maritieme heldendaden. Zij zijn beroemd als veldheer of militair strateeg, bekend van het Beleg van den Bosch, het Turfschip van Breda of als Held van Waterloo. Prins Hendrik vormt hier echter een uitzondering op. Geboren in 1820 op Paleis Soestdijk, als derde zoon van de latere koning Willem II, groeide hij samen met zijn twee broers op in een liberale omgeving. Willem II had niets met hofetiquette en het keurslijf van de adel. Willem was een echte militair die sober leefde, het liefst bij zijn garnizoenen verkeerde en zich weinig verdiepte in staatszaken - wat van een toekomstig vorst toch min of meer werd verwacht.

“Hendrik werd niet gespaard en moest alle rangen met de daarbij horende rechten en plichten doorlopen.”

De kinderen groeiden dan ook zo op dat hun tante Sophie van Saksen Weimar hen typeerde als grote stoere jongens, weinig verfijnd en ongemanierd. Tante Sophie was wel erg van orde en regelmaat, maar toch.

Prins Hendrik kreeg van zijn huisleraar veel geschiedenisboeken te lezen en ontwikkelde een voorkeur voor de maritieme geschiedenis. Zo ontstond bij hem de wens om bij de marine te gaan. Zijn grootvader koning Willem I vond deze keuze prima

omdat Hendriks oudste broer al voorbestemd was om later leiding aan het leger te gaan geven. De koning benoemde prins Hendrik op zijn tiende verjaardag al tot Adelborst Eerste klas, waarmee Hendrik de jongste Adelborst ooit zou worden. Hij kreeg een ervaren marineofficier als mentor die hem de kneepjes van het vak leerde. Hendrik werd niet gespaard en moest alle rangen met de daarbij horende rechten en plichten doorlopen. Het was een prima leerschool omdat aan boord van een schip iedereen in noodsituaties blind op elkaar moet kunnen vertrouwen. Dan moeten officieren hun rust bewaren en de juiste bevelen geven.

Borstbeeld van prins Hendrik

Luchtfoto van het Prins Hendrikplein en omgeving, 1977. Foto: collectie HGA

van deze kansarme jongeren was bedoeld om hen een beroep te leren en zo een betere toekomst te bieden. De marine was bovendien van een stabiele instroom van geschoold personeel verzekerd.

In zaken

Prins Hendrik maakte met zijn schepen vele reizen. Zo bezocht hij al op zeventienjarige leeftijd Nederlands-Indië. Hij was de eerste en naar later bleek ook de laatste Oranje die de kolonie

bezoekt. Hij verbleef er zeven maanden, lang genoeg om zich een goed beeld te vormen van wat er allemaal gebeurde en stond te gebeuren. De ontdekking van olie en tin bijvoorbeeld voorspelde nieuwe mogelijkheden. Voorts bezocht hij regelmatig Curaçao, Paramaribo, Brits-Indië en Kaapstad, waar hij handelaren ontmoette die hem informeerden over welke producten winstgevend waren en hoe daarin te handelen.

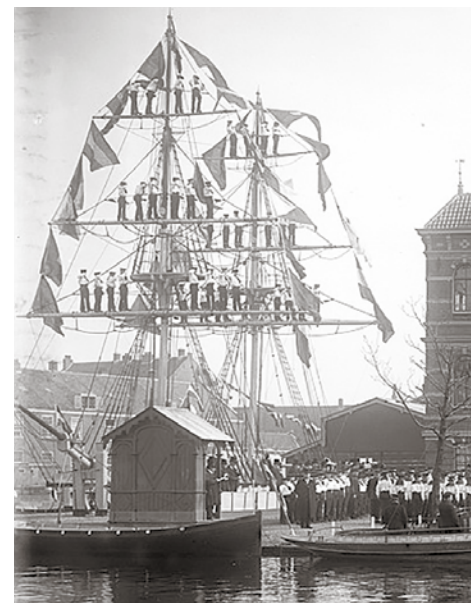
In 1852 stapte hij met een paar andere families in een groot avontuur dat hem geen wind-

Prins Hendrikplein in 1990. Foto: Lilian Philips

Buste van prins Hendrik bij de Kweekschool voor Zeevaart

Zeevaartschool in Leiden met het Galgewater op de voorgrond

staatsman

straat (r.) naar de Zoutmanstraat, 1910. Foto: collectie HGA

eieren zou leggen. Hij kocht een aandeel in een concessie van een tinmijn op Billiton die door de Billitonmaatschappij geëxploiteerd zou gaan worden. Ondanks wat startproblemen bleek de tinmijn al snel een goudmijn te zijn. Hij belegde zijn winsten in effecten op een voorzichtige en zeer winstgevende manier, wat zijn vermogen flink deed groeien. Een tweede grote investering was het mede oprichten van de Stoomvaartmaatschappij Nederland in 1870, de latere Koninklijke Lloyd (Nedlloyd). De opening van het Suezkanaal het jaar daarvoor had namelijk geleid tot een

aanmerkelijke verkorting van de zeereis naar Nederlands-Indië. Dit zorgde voor een sterke groei van passagiers en vracht die deze investering zeer lucratief maakte.

“Hun persoonlijke financiële bijdragen voor de armenzorg maakte het paar zeer geliefd.”

Groothertog van Luxemburg

Aan het marine bestaan kwam een abrupt einde. Koning Willem II kwam in 1849 plotseling te overlijden. De oudste broer van prins Hendrik volgde zijn

vader als koning Willem III op. In die tijd was het in Europa onrustig met volksoptstanden in diverse grote steden, hetgeen in Nederland ook dreigde. Willem II had vlak voor zijn overlijden een nieuwe, flink herziene grondwet ondertekend waardoor een opstand werd voorkomen. De positie van de koning was nu behoorlijk ingeperkt maar Willem III kon zijn nieuwe rol moeilijk accepteren. Hij had al zijn tijd en energie nodig om te bereiken wat hij wilde bereiken. Hij was echter niet alleen Koning van Nederland maar ook Groothertog van Luxemburg. Daar was het ook politiek onrustig; iets wat Willem III niet aan zijn hoofd kon hebben. Hij vroeg daarom zijn broer om voor hem de honneurs in Luxemburg waar te nemen, iets wat prins Hendrik niet kon weigeren. Hendrik vestigde zich met zijn vrouw prinses Amalia van Saksen Weimar Eisenach in Luxemburg Stad. Zijn rustige optreden en duidelijke besluiten maakte diepe indruk en al snel was de rust in het hertogdom weergekeerd. Hendrik voelde zich er thuis en samen met zijn vrouw zette hij zich in

voor het welzijn van de bevolking. Hun belangstelling voor maatschappelijke problemen en persoonlijke financiële bijdragen voor de armenzorg maakte het paar zeer geliefd. Nederland verloor hij in dat opzicht niet

Prins Hendrik (1820-1879). Foto uit 1875, collectie HGA

uit het oog. In Egmond aan Zee liet hij samen met een paar andere families een tehuis voor behoeftige oude zeelieden en hun echtgenotes bouwen. De armoede onder hen was groot en de diaconie kon niet meer bijspringen. De Stichting Prins Hendrik bestaat nog steeds. Het gebouw is weliswaar nu een museum maar het tehuis leeft voort in de vorm van een modern verpleegtehuis.

Tot slot

Luxemburg werd in 1879 getroffen door een grote mazelen-epidemie die vele slachtoffers maakte. De ziekenhuizen lagen overvol en prins Hendrik ging daar op bezoek om zijn belangstelling en medeleven te tonen.

De prins raakte zelf besmet en overleed enige dagen later. Hendrik had veel voor de modernisering van de marine betekend en zich verdienstelijk gemaakt als bestuurder van Luxemburg. Koning Willem III erkende diens verdiensten en benoemde Hendrik op zijn sterfbed nog tot admiraal. Enige jaren later werd Hendrik in Amsterdam zelfs geëerd met een monument bij de Zeevaartschool en zijn vrouw Amalia met een beeld in Luxemburg Stad. Prins Hendrik heeft nooit zeeslagen gewonnen maar heeft zich als marineofficier wel een bekwaam staatsman betoond.

Ton van der Pijl
tonvanderpijl212@gmail.com

grond. Foto: Erfgoed Leiden

Stichting Prins Hendrik

Zeeheldenfestival; op naar het 50e jubileum!

De tiende verjaardag van de Bewonersorganisatie Zeeheldenkwartier De Groene Eland, in 1981, was een mooie reden om een muzikfestivalletje te houden. Maar hoe deed je dat 42 jaar geleden? Gewoon met een aantal enthousiaste mensen een Feissie bouwen? Ze konden een beetje meeliften met de populaire 'Old Timer Show' van de vader van Eric Pardon (van de verfwinkel). Want ook toen al waren er veel activiteiten in het Zeeheldenkwartier.

Zeeheldenfestival in 2014. Foto: Karym Ahmed

Een podium, in de vorm van een platte bak, werd gevonden bij Jan in de Westerbaenstraat. Die werd geplaatst op het kleine stukje Riemerstraat tussen de Elandstraat en de Piet Heinstraat. Versterkers waren niet nodig en met de artiesten, de enigen die werden betaald voor het 'festival', werd cash afgerekend. Het heette ook nog geen Zeeheldenfestival. Opbouwwerkers André Ruting, Ard van Rijn, Peter van Loon en Hans Hogervorst waren betrokken bij de voorbereidingen. En Jan, van 'de Verwarring', zorgde met zijn drankvergunning voor de bar-inkomsten. En... het werd een grandioos feest!

Het mooie is dat er in feite weinig is veranderd. Behalve dat het straatfestival van toen is uitgegroeid tot het grootste buurtfestival van Den Haag en misschien wel van heel Nederland, draait het festival nog steeds op een leger van vrijwilligers. In de loop van de jaren is de organisatie zich gaan professionaliseren. Er werden verschillende werkgroepen samengesteld en er werd een programmeur benoemd. Er kwamen werkgroepen voor de bar, publiciteit, sponsoring, subsidies enzovoort en met vertegenwoordigers uit iedere werkgroep werd de regiegroep gevormd. In de beginjaren liep alles goed en prettig in samenspraak met de wijkpolitie, maar toen het festival groter werd, moest voldaan worden aan een groeiend

aantal bepalingen waarvan veiligheid een van de speerpunten was en nog steeds is. En er werd druk geëxperimenteerd om de muziek van de diverse bevolkingsgroepen die het Zeeheldenkwartier huisvest, op verschillende zaterdagen achter elkaar in thema-avonden gehore te brengen, maar dat werkte niet. Het was ook te bewerkelijk, want het nieuwe,

Zeeheldenfestival in 2014. Foto: Peter Heuves

Zeeheldenfestival in 2017. Foto: Peter Heuves

inmiddels uit steigerpijpen bestaande podium moest iedere keer weer worden afgebroken, opgeslagen en opgebouwd. Ook werd er een Festivaldameskoor opgericht dat luisterde naar de naam 'De Zuinige Mondjes'.

Het Festival groeide en veranderde. De locatie werd te klein en in 1987 verhuisde het naar het Prins Hendrikplein. De gemeente Den Haag en het Fonds 1818 zorgden voor redelijke subsidies, door de grote groep vrijwilligers werden sponsorgelden van buurtsponsors binnengebracht en de barinkomsten zorgden voor de rest. Dat was hard nodig want de bandjes moesten betaald worden en het festival, dat nu officieel naar de naam Zeeheldenfestival luisterde, werd te groot voor de twee wijkagenten, zodat de organisatie voor het eerst begon te werken met ingehuurde beveiligers. Bandjes, ook die die al een beetje naam begonnen te krijgen, gebruikten maar al te graag het Zeeheldenfestival, dat meer was geworden dan een buurtfestivalletje, als springplank voor grotere optredens. Er werden afspraken gemaakt met grotere festivals zoals Parkpop om de festivals niet gelijktijdig te programmeren. Golden Earring, al groot vóór het festival, trad

Foto van Stappen in Den Haag. Foto: Richard Kanter's Fotografie

er op en ook Earring ontdekking en toen nog kindsterretje Anouk, beleefde haar eerste grote optreden op het Zeeheldenfestival. In de loop van de tijd werd het festival geopend door wethouders, maar ook burgemeesters Wim Deetman, Jozias Van Aartsen en Pauline Krikke openden het festival.

De opening op woensdagmiddag is meestal een groot spektakel met de kinderen uit de wijk. Op zaterdagavond de grote act en op zondagochtend een klassiek concert met ontbijt. Tussendoor optredens voor zo ongeveer iedereen; kinderen, jong en oud, van hip-hop tot funk, van jazz tot onvervalste rock & roll. Een bruisend, voor elk wat wils-festival waar jaarlijks omstreeks 25.000 bezoekers op afkomen. Om aan die vijf dagen durende

georganiseerde chaos met omstreeks zestig verschillende optredens, diverse acts, EHBO, beveiliging, eten en drinken structuur te geven, werd een coördinator aangesteld, de enige betaalde kracht van dit grootse festival. En in 2019, het jaar waarin de voorbereiding van het veertigste festival wreed door corona werd afgekap, werd besloten het festival, dat tot dan toe had gefunctioneerd als een van de werkgroepen van de Bewonersorganisatie Zeeheldenkwartier De Groene Eland, zelfstandig te laten zijn, met een warme band met het Zeeheldenkwartier en de bewoners. In 2021 is dat geëffectueerd.

Sinds die eerste keer in 1981 is er veel veranderd, maar wat niet is veranderd is het enthousiasme van de nu ruim tweehonderd vrijwilligers die straks, als het festival weer achter de rug is, de troep opruimen, evalueren hoe ze het volgende, alweer 42e festival, nog leuker, spannender en beter kunnen maken en na drie maanden weer aan de slag gaan om het volgende festival vorm te geven. Onze dank daarvoor, en op naar het 50e jubileum!

Tekst: Wybe van de Kuinder, redacteur Zeeheldennieuws. Verschenen in het Zeeheldennieuws, uitgave juni 2022, ter ere van het 40-jarig bestaan van het festival

Zeeheldenfestival in 2016. Foto: Peter Heuves

Vroem, Vroom...

In elke editie van De Haagse Tijden stapte autojournalist John Vroom weer even in een auto die vroeger door Den Haag reed.

Austin Princess 2200

Ik denk dat weinig Hagenaren hem nog zullen kennen. Een Brits, zeg maar Austin product uit de jaren van Thatcher, toen British Motor Corporation [BMC] omgedoopt werd naar British Leyland. Deze Princess heette bij de introductie in 1975 Austin en werd later omgedoopt tot Princess als merknaam. Waarom herinner ik mij deze auto zo goed? Dat zal ik u vertellen.

Ik meen mij nog te herinneren dat in die periode in het KNAC Magazine - de sjiekere tegenhanger van de ANWB - een oproep werd gedaan aan leden. Bedoeling was om leden met een Princess 2200 van de importeur geselecteerde Rode Kruis-leden naar een jubileumbijeenkomst in Landgoed Groenendaal in Bloemendaal te vervoeren, waar ook prinses Margriet aanwezig zou zijn. U begrijpt, een paar dagen met een Princess 2200 rijden sprak mij natuurlijk erg aan. En zo geschiedde het. Ik zal u de details besparen, maar ik zat wel aan tafel met prinses Margriet. Terug naar de auto. Je zag ze

niet zo veel, maar ik kende hem uit de showroom van de toenmalige dealer in de Parkstraat in Den Haag. Aparte auto die echter niet zo betrouwbaar was. De Princess had een heel apart wigvormig design. Lage neus met oplopende lijnen wat betreft de rest van de carrosserie. De ruimte in het interieur was vorstelijk. 'Uw woning op de weg', schreven ze in de folder zonder enige gêne. En het werd nog serieuzer: 'Met als stoelbekleding een zacht hoogpolig velours, zoals u het zich in uw woonkamer niet beter zou wensen. Stoelen om desgewenst behaaglijk in achterover te leunen, dankzij de

verstelbare rugleuning voorzien van armsteunen'. Tja, dat klonk mooi, maar het dashboard zag er toch wat 'unsophisticated' uit, ondanks de walnoten accenten. Het was het nét niet. Achter een wat eenvoudig stuur zaten links en rechts dezelfde hendels, die ook in de stukken goedkopere Austin Maestro zaten. Links op het dashboard een unit van tweemaal drie tuimelschakelaars met daarnaast drie chroomloze klokken voor tijd,

snelheidsmeter en benzine- en accumeter, gevolgd door een aansteker en de verwarmingsknoppen. Zó inspiratieloos! De vering van de Princess was perfect. Het hydragassysteem zorgde voor een comfortabel weggedrag op slechte wegen en in snelle bochten geen deinen, maar sportieve wegligging. Ja, ruimte was de belangrijkste USP van deze Princess. Je kon er breeduit en languit in zitten en ook de bagageruimte was groots. Als je

de bagageklep optilde, geholpen door de telescopisch gasgevulde steunen, zag je een ruimte voor je voor wel 550 literpakken melk. De Princess reed zeer comfortabel, alleen weinig Nederlanders zullen ervan genoten hebben, want een verkoopsucces werd hij niet. Het was ook het einde van het Britse auto-imperium. Zó jammer, maar helaas!

John Vroom
johnvroom@planet.nl

Haagse Geluiden gaat over Haagse muziek, dansgelegenheden, muziekwinkels en platenzaken in de jaren '50, '60 en '70.

Group/Groep 1850

Group 1850 was een Haagse psychedelische/ progressieve rockband en wellicht ook de meest avontuurlijke band uit de sixties. Hagenaar Peter Sjardin richtte midden jaren zestig The Klits op, vrij vernoemd naar de clitoris. Op z'n zachtst gezegd, nogal gedurfd in die tijd.

De band bestond uit Peter (zang/ fluitketeldop/ zingende zaag), Trevor Dirksen (gitaar), Jacques de Jong (gitaar), Casper Kiewit (drums), Chris Ziech (bas), en Jack (zang). Het was een roemrucht gezelschap; de optredens waren een soort totaaltheater, in een sfeer van chaos en anarchie. Begin 1966 transformeert The Klits naar Group 1850 (ook wel Groep genoemd) met naast Peter, Daniël van

Bergen (gitaar), Rob de Rijke (bas/ fluit), Casper Kiewit (zang) en Beer Klaasse (drums). Manager van de band is Hugo Gordijn. Bij het allereerste optreden in het Casino in Den Haag slaat Peter zijn traporgel aan gruzelementen, waarna de reputatie van de band in één klap is gevestigd. In het begin speelden ze voornamelijk covers van The Beatles en The Zombies. Na in het voorprogramma bij Pink Floyd in Paradiso te hebben gestaan, koos de band een andere muzikale richting. Ook speelden ze in de voorprogramma's van The Stones, Kinks, Mothers of Invention en Troggs. De band trad op in de beroemde Speak-easy Club van het Apple concern in Engeland. In 1968 deden ze mee in de maffiafilm *Amore Matlo Amore*. De eerste twee singles *Look Around* en *I Know* waren geen succes. De derde single *Mother No-Head* werd een

onverwachte hit. Met hulp van het Urker Mannenkoor werd het een creatieve uitvoering van het kinderliedje *Vader Jacob*. Producer Hans van Hemert wilde in tegenstelling tot Peter het koor niet de hoofdrol geven, en toen de band even weg was schreef Hans de tekst en zong hem ook in, tot grote woede van Peter. Wel werd het de enige hit. Peter nam in 1968 wraak met het eerste conceptalbum van Hollandse herkomst, *Agemo's Trip To Mother Earth*. Een verbijsterende combinatie van pop, rock, psychedelica en

kinderliedjes in een revolutionaire hoos met driedimensionale foto, die bekeken kon worden met bijgeleverd brilletje. In 1967 en 1968 trad de band veel op in binnen- en buitenland. Sjardin verhuisde eind 1968 naar Amsterdam waarna de Haagse 1850 uiteenviel. Een Amsterdamse variant ontstond met Peter, Dolf Geldof (bas), Martin v. Duynhoven (drums) en Dave Buba (gitaar). Het werd de huisband van de Amsterdamse hippieclub Fantasio. In de jaren zeventig volgde een kwijnend bestaan. In 1975 verscheen nog een album met gastrollen voor Barry Hay en Hans Dulver en er werden opnames gemaakt in de studio van Johnny Hoes. Het was een laatste opleving. Het laatste optreden was op een festival in Purmerend. Rond 1981 komt Sjardin terug met de band Sjardin's Terrible Surprise, met een live lp *Live 1*, in een oplage van duizend stuks, maar dit wordt geen succes.

Rob Mindé
romin@ziggo.nl

BOEK
NU MET
€ 100 P.P.
KORTING

De mooiste busreizen

Gewoon perfect geregeld.

Normandische invasiestranden en Bretagne	vanaf p.p.
8-daagse busronde reis	reiscode: eefr302 van €809 voor €709
Vorstendom Andorra	vanaf p.p.
10-daagse busreis	reiscode: ebsod03 van €839 voor €739
Zwarte Woud en Frankrijk	vanaf p.p.
10-daagse busreis	reiscode: ebend02 van €849 voor €749
Bergen en dalen in Tirol	vanaf p.p.
8-daagse busreis	reiscode: ebtel02 van €849 voor €749
Wenen en het Wienerwald	vanaf p.p.
10-daagse busreis	reiscode: ebtul02 van €959 voor €859
Schotse Hooglanden	vanaf p.p.
10-daagse busronde reis	reiscode: eegb304 van €1399 voor €1299

www.dejongintra.nl/busreizen

Bel 0180 - 457 803
of ga naar uw ANVR-Reisbureau

Reissom o.b.v. 2 personen en excl. € 37,50 reserveringskosten, Calamiteitenfonds en SGR-bijdrage.

SHOPS

FOOD & DRINKS

BIZ
Zeehelden
kwartier
ALTIJD IETS BIJZONDERS

En juli ook met tram 17

MEUBELSTOFFEERDERIJ LODEWIJK
Al 4 generaties uw Ambachtelijke Meubelstofeerderij

Ambachtelijke Meubelstofeerderij Lodewijk is er voor uw totale meubelrestauratie.

Gespecialiseerd in:

- Herstoffering van banken en fauteuils
- Vernieuwing van binnenwerken
- Fauteuils en politoeren
- Leerreparatie
- Antiekrestauratie
- Biezen-, rieten- en rotanstoelen
- Vloerbedekking en gordijnen

Optimale service, garantie en kwaliteit. Wij halen en brengen gratis!

Keuze uit méér dan 600 soorten bekledingsstof. Kom langs in onze winkel met uw stoel of fauteuil. Of één van onze medewerkers komt bij u langs met onze mobiele winkel, waarna we u direct een offerte kunnen doen.

Stoffering Lodewijk (hoofdvestiging) Reinkenstraat 111 Den Haag 070-3922344
Voor informatie of een vrijblijvende offerte ons centrale nummer: 0800-5633945 (gratis)
WWW.STOFFERINGLODEWIJK.NL

Eropuit!

Organiseert u een leuke activiteit waar onze lezers blij van worden? Mail uw activiteiten of tips naar info@dehaagsetijden.nl of bel: 070 - 360 76 76

Munten, postzegels, bankbiljetten en ansichtkaarten

Ergens slingeren nog de postzegelalbums van opa op zolder. Waar zijn de munten van pa eigenlijk gebleven? En zijn die ansichtkaarten bestemd voor het oud papier? U bent niet de enige met vragen over een verzameling munten, postzegels, papiergeld, ansichtkaarten of penningen. Daarom houdt de Munten- en Postzegel Organisatie (MPO) elke woensdag een open inloopdag. Wie zijn of haar verzameling deskundig en gratis wil laten beoordelen, kan tussen 10.00 en 16.00 uur terecht bij de MPO, Energieweg 7, IJsselstein, nabij Utrecht. Aansluitend is er desgewenst advies met betrekking tot verkoop of verzekering. Informatie: 030-6063944 of kijk op www.mpo.nl.

Goud, zilver, kunst, curiosa en militaria

In de la ligt nog die gouden ketting van oma. Ergens ligt nog een potje met oude sieraden. Dat oude beeldje of die zilveren miniatuurtjes in de kast, zijn die nog wat waard? En hebben die oude onderscheidingen en militaire spulletjes nog waarde? Allemaal vragen met betrekking tot goud, zilver, kunst en curiosa of militaria. Bezoek eens onze open inloopdag, elke donderdag van 10.00 tot 16.00 uur. U bent dan welkom bij MPO/Heritage op de Energieweg 7 te IJsselstein, vlakbij Utrecht, voor een gratis en vrijblijvende taxatie. Aansluitend krijgt u desgewenst advies met betrekking tot verkoop of verzekering. Voor meer informatie: 030-6063944.

Open dag bij tuinvereniging Buitenlust

Tuinvereniging Buitenlust houdt op zondag 9 juli a.s. een open dag. Tussen 12.00 en 16.00 uur is iedereen welkom om over het tuinpark te wandelen en tuinen te bekijken.

Tuinvereniging Buitenlust is een kleinschalig, mooi gelegen tuinpark in de land-goederenzone tussen Den Haag en Rijswijk. Het ligt in het Kruisvaarderspark, aan de Van Vredenburgweg, in een strook langs het spoor. Buitenlust heeft diverse tuinen zoals moestuinen, siertuinen, natuurlijke tuinen en een Japanse tuin. Een aantal leden is graag bereid iets te vertellen of te laten zien over een speciaal onderwerp, onder andere vogels op de tuin, bio-dynamisch compost maken en natuurlijktuinieren. In het clubhuis staan de koffie, thee en sapjes klaar en is er informatie over tuinieren bij Buitenlust.

*Wanneer & waar: zo 9 juli, Tuinvereniging Buitenlust, Van Vredenburgweg
Meer info via atvbuitenlust.nl*

Dao Lu

Een half uur resetten om 12.30 uur op de donderdagen met de meditatieve, vloeiende en ontspannen bewegingen van Dao Lu. Hoe lekker is het om even te resetten? Of je nu aan het werk bent, aan het studeren of gewoon toevallig in de buurt, kom langs bij Amare voor een snelle reset met Dao Lu. Maak je hoofd leeg en je lichaam ontspannen en geaard met een blend van Tai Chi, Chi Kung en Oosterse krijgskunst. Vervolgens kun je met een opgeladen batterij de rest van je dag trotseren. Je hebt geen speciale kleding nodig en je kunt je schoenen aanhouden. Je hebt geen kaartje nodig en je hoeft ook niet te reserveren. Loop gewoon binnen en probeer het uit!

De les wordt gegeven door Mark van Fire Dragon uit Den Haag. Livemuziek wordt verzorgd door Antonio Onieva (dwarsfluit) en João Barata (accordeon/toetsen).

*Wanneer & waar: do 29 juni, 12.30u, Amare, Spuiplein 150
Meer info via amare.nl*

Zeeheldenfestival

Van 28 juni tot 2 juli kun je het Zeeheldenfestival weer bezoeken! Al meer dan veertig jaar is het Prins Hendrikplein in Den Haag ieder jaar het toneel voor muziek, straattheater, kinderactiviteiten en gezelligheid, voor en door bewoners van het Zeeheldenkwartier. Vijf dagen lang vieren we dat het Zeeheldenkwartier een heerlijke plek is om te wonen, te werken, te leven. Klein maar groots en gratis en voor niets!

*Wanneer & waar: 28 juni-2 juli, Prins Hendrikplein
Meer info via zeeheldenfestival.nl*

Marcello en Els (W)eten Wat Lekker Is by REM

Culinaire Hotspot in Den Haag
In de straat van het Prins Hendrikplein tot aan het Regentesplein is iets bijzonders aan de hand in Den Haag. En we vertelden dit al eerder in onze recensies; langzaam maar zeker wordt dit dé culinaire hotspot van Den Haag. Neem bijvoorbeeld zaken als Vincenzo's, De Sushimeisjes, Café Bistro Jules en café Sint Joris en de Draeck, een café waar een topkok achter de kachel staat. Sinds een half jaar is er een nieuw pareltje bij; By Rem. Open voor brunch, lunch en diner! Een restaurant? Eigenaar Rem spreekt liever over een tweede huiskamer. Rem blijkt een bijzondere vent. Jong begonnen als afwasser in de Reinkenstraat bij Augustus, opgeklommen tot bedrijfsleider, nog meer geleerd bij Milú in Den Haag centrum en nu zijn eigen toko op de plek waarvan hij jaren zeker wist dat het van hem zou worden...

Afwisselend en uitgebreid
We worden bijzonder vriendelijk ontvangen door Rem en zijn team in een lekker fris en gezellig restaurant. Veel vrienden en

bekenden lopen binnen, en echt iedereen krijgt een knuffel! We krijgen de kaart met het advies van de shared dining gerechtjes er twee of drie per persoon te bestellen. Eerst maar een wijntje,

het is buiten 28 graden dus kiezen we voor een koele rosé van Pinot Grigio uit onze favoriete streek, Veneto, in Italië. Lekker! De kaart is heel afwisselend met oosterse en mediterrane gerechten met hier en daar een Turkse twist. Heel uitgebreid ook. Met brunch, broodjes, shared dining, soep en salades maar ook cocktails, gin tonics en bites voor bij de borrel.

Chicken & Waffles...
Natuurlijk kiezen we voor shared dining. Kiezen is lastig want we willen alles wel proeven. We beginnen met drie gerechtjes; Gyoza Kip, een soort gestoomde dim sum met een ponzusausje (soja, citrus) en bosuitjes, Pinchos van stukjes geroosterd brood met

eendelevermousse, uienchutney en ossenhaas, Bao Bun met pittige kip, limoen mayo, ui en komkommer. Mooie gerechtjes en bij de eerste hap kijken we elkaar aan, wat lekker en wat een verrassing. Een aanwinst voor deze buurt. Er komen weer twee schotels op tafel; Imam Bayildi (vertaald flauwgevalen Imam...) een vega gerecht van aubergine met feta, tomaat, paprika en oregano en dan buikspek met paksoi en krokante rijstvelletjes. De aubergine is een heerlijk zacht gerecht en het buikspek is perfect gegaard en lekker knapperig. We sluiten af met een gerecht waar we nog nooit van gehoord hebben en dus reuze nieuwsgierig naar zijn, Chicken & Waffles. Nergens anders te krijgen in Den Haag en omstreken... Zoet en pittig door elkaar, een New York stoner dish

wordt het wel genoemd. Op tafel staat een mooi bordje met een echte wafel uit een wafelijzer zoals je die vast wel kent, daarop krokante kip met een sriracha maple mengsel en daar overheen poedersuiker en rood fruit. Een bizarre combi, maar lekker... !

Kortom, ga het zelf maar eens proberen. En heb je geen eetlust ga dan eens de laatste zondagavond van de maand naar de leukste pubquiz van Den Haag.

Op een rijtje
By-Rem
Tasmanstraat 129 (Hoekje Prins Hendrikstraat)
070 780 8777
www.by-rem.nl
insta @remssroom

Shared dining € 6,50 - 14,50
Brood € 7,50 - 12,50
Soep / salade € 8,50 - 13,50
Dessert € 8,00 - 13,00
Drankjes gewoon

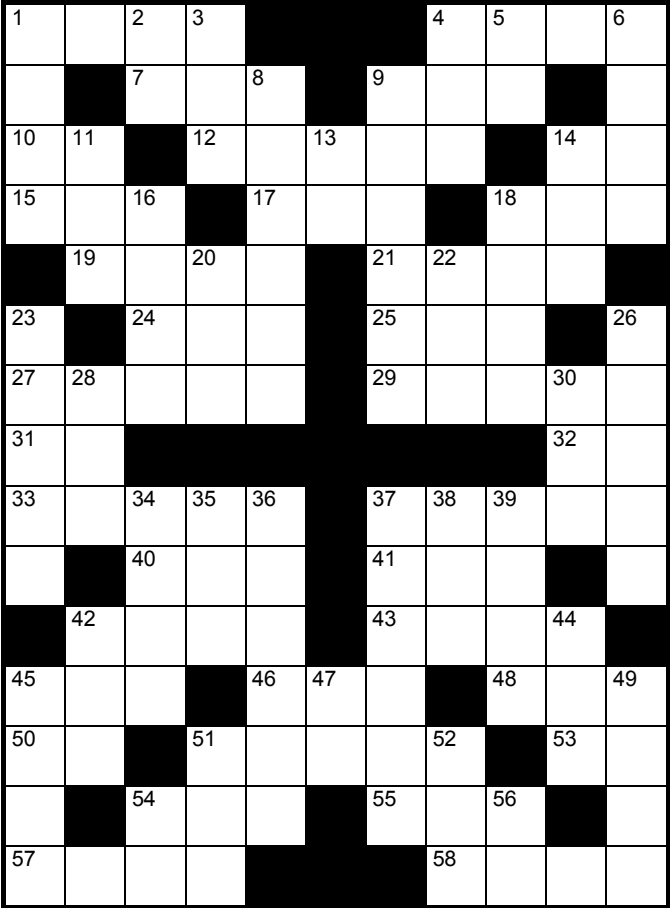
1

KRUISWOORDPUZZEL

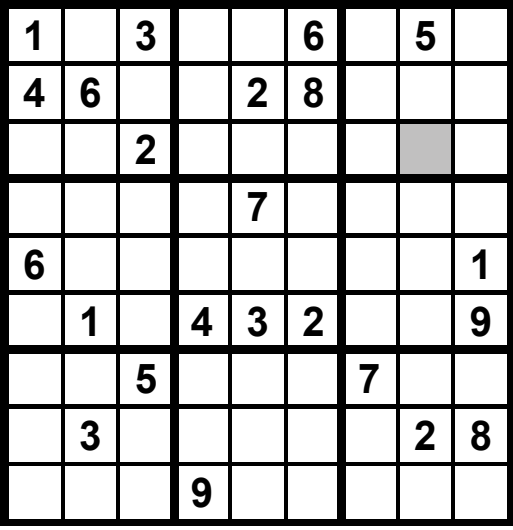
Puzzels

SUDOKU

2

Horizontaal
1 Oudijlslandse literatuur 4 uurwerk 7 leerkracht 9 opperwezen
10 zangnoot 12 zuivelproduct 14 gulden 15 Amerika 17 ribbenstoot
18 boom 19 papierbal 21 oorlogsgod 24 pl. in Gelderland 25 kloosterzuster
27 pl. in Drenthe 29 innig 31 assistent-econoom (afk.) 32 vrouwelijk
33 vleesgerecht 37 chocoladepoeder 40 ik 41 Engels bier 42 land in Azië
43 vers 45 erfelijkheidsdrager 46 brandgang 48 beschut 50 titel 51 nimmer
53 selenium 54 droog 55 dromerig 57 pl. in Oekraïne 58 vaststaande gebeurtenis.
Verticaal
1 ongebleekt 2 diskjockey 3 alstublieft 4 schrobnet 5 Laus Deo 6 deel v.e. bloem 8 voor de gek houden 9 bedrijfsleider 11 boom 13 tegenover
14 verhoogde toon 16 palm 18 zwemvogel 20 loflied 22 strafwerktuig
23 rechthoekig 26 dwaling 28 ontkenning 30 bijbelse figuur 34 Europese hoofdstad 35 Turks bevelhebber 36 insect 37 pl. in Frankrijk
38 sprookjesfiguur 39 doopakte 42 Europeaan 44 ergo 45 deel v.e. zeilboot
47 ambtshalve 49 windrichting 51 november (afk.) 52 steensoort
54 lidwoord 56 ijzer.

Mocht u de oplossingen weten van deze twee puzzels, dan maakt u kans op deze leuke prijs van de Fifties Store!

U kunt de oplossingen tot donderdag 6 juli 2023 mailen naar puzzel@dehaagsetijden.nl

Wij feliciteren de winnaar van de vorige editie met een mooie prijs, aangeboden door de Fifties Store. De CD van The Clarks-Medleys gaat naar: *Jan Hake te Zoetermeer*
Let op! U dient de prijs zelf op te halen bij de Fifties Store.

Oplossingen vorige editie:
Kruiswoordpuzzel: Malievelde
Woordzoeker: Demonstreren
Sudoku: 3-4

Win 10 onderzetters gemaakt van echte vinylplaten
Deze onderzetters zijn gemaakt van authentieke LP's waardoor er minder afval is voor het milieu t.w.v. € 14,99. Wij geven maar liefst drie van deze sets weg!
Verkrijgbaar bij de **Fifties Store**, www.fiftiesstore.nl.
Namensestraat 73 - 2587 VX Den Haag - 070 3585810

Shop jouw perfecte outfit voor het **Zeeheldenfestival** bij **SterK** DUURZAAM & SOCIAAL

www.schroeder.nl

Upcycle store SterK DUURZAAM & SOCIAAL

Piet Heinstraat 69
2518 CC Den Haag
070 757 97 24

Openingstijden:
dinsdag t/m vrijdag
van 9.30 uur t/m 17.30 uur
zaterdag
van 10 uur t/m 17 uur

VOUCHER

Knip deze voucher uit en ontvang wel 10% korting
op 1 artikel!

- Niet in combinatie met andere kortingen
- Maximaal 1 voucher per klant
- Geldig tot 1 augustus 2023
bij inlevering van deze voucher
bij SterK.

Schroeder
Kringloop